

Наставно-научном већу
Филозофски факултет
Универзитета у Београду

Реферат о завршеној докторској дисертацији

На седници Одељења за историју уметности од 17. 09. 2018. и на седници Наставно-научног већа Филозофског факултета у Београду од 27.09.2018. изабрани смо у комисију за оцену и одбрану докторске дисертације мр Милице В. Пекић, под називом *Уметност у Србији од 1968. до 2000. године – политике конфронтација*. После стеченог увида у дисертацију, дајемо следеће

МИШЉЕЊЕ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији:

Милица Пекић (Београд, 1975), је 2004. године дипломирала на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду, код ментора проф. Л. Мереник и просечном оценом студија 8,74, а ипломског рада 10. Докторске студије је уписала децембра 2011. на Семинару за студије модерне уметности истог факултета, код ментора проф. Л. Мереник. Положивши све испите са просечном оценом 9,75 и одбравивши тему дисертације новембра 2015. године пред комисијом др С. Чупић, др Ј. Чубрило и др М. Попадић.

Милица Пекић је од 2004. до средине 2007. године радила као главни кустос београдске галерије ОЗОНЕ. Од 2013. године до данас је кустос програма Галерије 12ХАБ у Београду. Ко-оснивач је београдске организације Киоск-платформа за савремену уметност (основане 2002. године) где тренутно ради на позицији програмског директора. Добитница је две стипендије: 2007 – Стипендија америчке владе – Интернационални гостујући програм будућих лидера, програм под називом “Културни менаџмент у визуелним и извођачким уметностима у Америци”; 2005 – Практичне везе– Европски форум у Единбургу, Центар за Друштвено-уметничка истраживања и праксу, Шкотска.

Објавила је више стручних и научних радова из области модерне и савремене уметности. Између осталог објавила је: *Порекло стереотипног разумевања слике Балкана у XX веку*, Зборник Катедре за историју модерне уметности Филозофског факултета у Београду, Београд 2005; *Мапа стратегија уметничког деловања у јавном простору Београда између 1945. и 2000. године*, Зборник радова Народног

музеја Србије/ИУ, 2013, 479-498; *Обликовање форми друштвености – архитектура људских односа*, Зборник радова научног скупа Скулптура: медиј, метод, друштвена пракса, Музеј савремене уметности Војводине, Нови Сад, 2016. Дисертација под насловом *Уметност у Србији од 1968. до 2000. године – политике конфронтација* обима је 194 компјутерски стандардно куцане стране, без илустративних прилога, и 9 страна библиографских јединица. Библиографске и веб референце су релевантне за тему дисертације.

2. Предмет и циљ дисертације:

Предмет истраживања докторске дисертације је усмерен на оне уметничке праксе које су се развиле у Србији између 1968. и 2000. године а које су у својој основној структури биле усмерене ка критици ауторитета, доминантне идеологије, друштвених норми, отуђења и притисака на слободу изражавања и деловања.

Изабрани временски период истраживања обележен је, с једне стране, студентским протестима 1968. године, а са друге стране масовним протестима током деведесетих година који су окончани сменом режима Слободана Милошевића. Овакав политички оквир који обједињује серију комплексних историјских догађаја, од промена политичких праваца, идеолошких позиција и усмерења до распада СФРЈ, обележен је и заокретима у званичној културној политици земље али и структуралним и идеолошким променама уметничког дела, форматима и садржају уметничкој деловања.

Циљ истраживања усмерен је на мапирање и анализу политика уметничког деловања у Србији које производе различите облике конфронтација у ширем друштвеном контексту а које мењају стабилно успостављене односе у домену јавне сфере. То су уметничке праксе које константно доводе у питање природу уметничког рада од дематеријализације уметничког објекта кроз експерименте, интервенције, перформансе, акције седамдесетих година до партиципативних процеса, дијалогских форми, колективних акција и догађаја у проширеном пољу јавности током деведесетих година XX века.

До сада, осим парцијалних и појединачних студија, у српској историјскоуметничкој и теоријској дисциплини није објављена ни једна критичка синтеза на ову тему. Тема / област дисертације је јединствена у до сада несистематизованој области уметничког деловања у јавном простору и његове директне везе са друштвом и политиком. Ова систематизација чини драгоцен допринос истраживањима веза уметности и политике, као и прву историјски и теоријски уобличену систематизацију оних уметничких појава, протагониста и концепата који, у периоду 1968-2000. заузимају позицију конфронтације, односно контраговора у односу на идеологију официјелне јавне сфере друштва, културе и уметности. Стога је ова дисертација прва у својој врсти, значајна за даљи развој историзације савремене уметности и испуњава услове оригиналног научног рада.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању:

У Србији од 1968. године, од студентских протеста, постоји континуитет развоја уметничке праксе која је усмерена на критичко деловање у ширем друштвеном пољу кроз интервенције које доводе у питање политички, друштвени и уметнички систем. Развој идеја које се базирају на антирепрезентацијским принципима уметничког деловања, у оквиру којих уметничко дело као објекат бива маргинализовано у односу на рад уметника у ширем друштвеном контексту, од изузетног су значаја за разумевање савремених уметничких пракси које се дефинишу као партиципативна, радикална, ангажована уметност. Ова хипотеза је потврђена и показана систематично истраженом и написаном дисертацијом *Уметност у Србији од 1968. до 2000. године – политике конфронтација*.

4. Кратак опис садржаја дисертације:

Садржај дисертације постављен је на следећи начин:

I Увод

II Кретања на уметничкој сцени око шездесет осме – међународни и југословенски контекст. Овде се, употребом метода историографије, културне и политичке историје разматрају: 2.1 Шездесет осма – студентски бунт у свету и Југославији; и 2.2. специфичности југословенског контекста бунта из 1968. године.

После контекстуализације југословенске политичке, друштвене и културне ситуације око 1968, следи поглавље

III Примери конфронтацијских пракси у Новом Саду и Суботици крајем шездесетих и током седамдесетих година 20. века које разматра најраније појаве критичких уметничко-политичких исказа: 3.1. Уметнички круг око Трибине младих; 3.2 Уметничка група Bosch&Bosch.

IV Студентски културни центар као генератор конфронтацијских пракси на београдској уметничкој сцени током седамдесетих година 20. века. Овде се разматра и износи историјат једне од најважнији институција алтернативне и независне културе од и после 1968. године (скраћено СКЦ), кроз потпоглавља:

4.1 Галерија 212 и Ликовни програм Битефа (1968-1973)

4.2. Априлски сусрети као место промишљања промена на међународној и југословенској сцени прве половине седамдесетих година 20. века

4.3 Трансформативне кустоске праксе Галерије Студентског културног центра

4.4 Примери конфронтацијских пракси у уметничкој продукцији круга уметника окупљених око СКЦ-а седамдесетих година 20. века

V Осамдесете године – обнова репрезентације. Ово поглавље разматра делимично повлачење или модификовање критичког и контра-говора уметности током осамдесетих година 20. века, кроз одабране примере у потпоглављима: 5.1. Осврт на деловање словеначког колектива NSK; 5.2. Пројекат Дечаџи; 5.3. Копија као инструмент критике; 5.4. Група Аутопсиа.

Следи поглавље посвећено деведесетим годинама прошлог века и уметничким појавама и протагонистима:

VI Уметнички ангажман у амбијенту ратних разарања државе, друштва и идеологије деведесетих година 20. века – 6.1. Стање пост-социјализма, националистичка културна политика и паралелна сцена; 6.2. Потенцијал конфронтацијских пракси у Србији деведесетих година; 6.2.1. Лед арт; 6.2.2. Магнет; 6.2.3. Шкарт; 6.2.4. Асоцијација Апсолутно; 6.2.5. Саша Марковић Микроб, Зоран Тодоровић, Ненад Рацковић и Саша Стојановић

VII Закључак

VIII Библиографија

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације:

Реализован је циљ дисертације кроз прву систематизацију, историзацију и теоријско уобличиће оних уметничких појава, протагониста и концепата који, у периоду 1968-2000. заузимају позицију конфронтације, односно контраговора у односу на идеологију официјелне јавне сфере друштва, културе и уметности. Изузимајући парцијалне и појединачне студије на ову тему, у српској историјскоуметничкој и теоријској дисциплини до сада није објављена ни једна критичка синтеза на тему уметничког контраговора или конфронтацијских уметничких пракси. Тема / област дисертације је јединствена у до сада несистематизованој области уметничког деловања у јавном простору и његове директне везе са друштвом и политиком. Ова систематизација чини драгоцен допринос истраживањима веза уметности и политике, као и прву историјски и теоријски уобличену систематизацију оних уметничких појава, протагониста и концепата који, у периоду 1968-2000. заузимају позицију конфронтације, односно контраговора у односу на идеологију официјелне јавне сфере друштва, културе и уметности. Стога је ова дисертација прва у својој врсти, значајна за даљи развој историзације савремене уметности и научном приступу рецентним уметничким тежњама и говорима.

6. Закључак:

Дисертација Милице Пекић *Уметност у Србији од 1968. до 2000. године – политике конфронтација*, израђена је у свему према одобреној пријави теме дисертације. Писана са добрим увидима у уметничке праксе, изворе, грађе и релевантну литературу, дисертација представља самостално и оригинално научно дело. Темељна истраженост и историјска и теоријска уобличеност представљају нови допринос историјскоуметничкој науци и теорији модерне уметности, конкретан научни допринос бољем познавању и истраживању области која је у питању. Пошто су се стекли услови за одбрану дисертације, комисија предлаже Наставно-научном већу да овај извештај усвоји и омогући одбрану дисертације Милице Пекић.

Потписи чланова комисије

Проф. др Лидија Мереник

Филозофски Факултет, Универзитет у Београду

Проф. др. Јасмина Чубрило

Филозофски Факултет, Универзитет у Београду

Проф. др. Милан Попадић

Филозофски Факултет, Универзитет у Београду

Београд, 11.10.2018.